

Piirteitä suomalaisesta sosialistisesta liikkeestä Amerikassa

(Jatk. edelliseen n:oon)

Syyt järjestöme jäsenten vähäiseen tietomäärään ja sen vaikutus puoluetointaamme

Järjestöme sisäiseen heikkouteen ja jäsenien pieneen tietomäärään ovat luonnolliset syynsä.

Suurimman osan työläisistä on täytynyt lähteä maailmalle vaille välttämättömpiäkin pohjatietoja; jotkut luku- ja kirjoitustaidotominakin. Varhaisessa lapsuudessa alkanut työn raadanta on keskeytymättä jatkunut — lukuunottamatta työttömyysaikoja — vuodesta vuoteen. Raskas työ aamusta iltaan suoritettuna unvuttaa tekijänsä niin tarkoin, että sen päätyttyä ei enään tahdo mitenkään jaksaa lueskella tai muutoin asioihin syventyä, vaikkapa olisi kuinka suuri halu. Vieläpä se murtaa kaiken opiskeluhalunkin. Sitte vielä on työläisten opiskelua vaikeuttamassa monet muut seikat. Niinpä varojen puute kirjojen ostamisessa, epävarmuus joko työn saannista ja sen mukana olevista seikoista tai työn kestävydestä ja siten jatkuvasta paikkakunnalla olemisesta. Jollei itsekullakin ole edes pienempää kirjastoa, josta voi tarpeen tullen — aina silloin kun sattuu aikaa ja voimia olemaan — ottaa tarvitsemansa kirjan, niin ei opiskelusta kunnan tolkkua tule; eikä kirjoja aina voi lainatakaan. Mistäs sitte lukee kun ei ole kirjoja? Se aika ja ne voimat, mitkä mahdollisesti silloin tällöin olisivat uhrattavissa lukemiseen, tulevat kirjojen puutteessa kulutettua muuhun ja usein paljoa hyödyttömään

pään. Vähien varojen ohella on työläisillä suuri haluttomuus kirjojen omaamiseen ja se vanha käsitys "herroillehan ne kirjat kuuluvat" tukee tätä haluttomuutta. Mutta vaikka haluttomuutta kirjojen ostamiseen ei olisikaan ja niitä jotenkuten saisikin niin missä niitä säilyttää ja miten matkassaan kulettaa "ripakyydillä" kuljeksija. Taas toisessa tapauksessa, vaikka olisi paikoillaan pysyvää ja olisi trustiherrojen myöntämää aikaa, työttömyyttä, niin ei opiskelu suju pakollisen työtömyyden vallitessa. Jokapäiväinen työn haeskelu ja siitä johtuva elämisen epävarmuus, sekä tulevaisuuden huolet kiinnittävät siinä määrässä huomion, ettei lueskelusta tule juuri mitään; sittekin säännöllisissä työ-oloissa elävä voi kiinteämmin opiskella. Edellisten lisäksi vielä on vaikuttamassa epäsuotuisat asunto-, perhe- y. m. olot. Vaikeata on esim. lueskelu "poortitalossa", joissa asuu useampia miehiä samassa huoneessa. Sama vaikeus on ahtaissa asunto-oloissa elävällä perheellisellä. Kiljuvan lapsilauman keskellä jos voikin vielä lukea, niin ei ainakaan voi ajatella ja tutkia luettavaansa. Ja eivät läheskään kaikki osastot tee voitaansa näiden epäkohtien korjaamiseksi, esim. pitämällä kunnollista kirjastoa ja lukusalia ja muutoin avustamalla itseopiskelua. Kun ei voida tarpeellisessa määrässä hankkia tietoja, niin on luonnollista, että silloin ei voida myöskään kunnollisesti ottaa osaa toimintaan ja ymmärtää oikein toiminnassa esille tulevia asioita. Näin on asiantilaita raskaiden töiden tekijöillä.

Taas toisilla työaloilla, joissa työolojen tähden on pakko tehdä työtä "yötä päivää" — niinkuin esim. räätälit, y. m. samanlaatuisen työn tekijät — on työläisillä toisia syitä vähäiseen opiskeluun. Tällaisissa töissä "kiireellä työajalla" täytyy tehdä työtä "silmät nurin päässä." Sen loputtua on sitten joutenoloaika, jolloin saa "hengen takaisin." ja kun jouten oloaikaakin on elettävä, niin täytyy tehdä työtä silloin kuin sitä on, ja niin sitä sitten ponnistetaan päivät ja yöt perätysten. Vaikka silloin olisi halu — ja senkin kanssa on niin ja näin — niin ei ole aikaa lukemiseen y. m. opiskeluun; eipä edes kokouksissa käyntiin. Tuumitaan, kunhan saan tehtyä niin paljon että voin maksaa velkani tai ehkä säästetyksi jonkun verran "huonon ajan" varalle, niin sitte menen kokouksiin, otan osaa toimintaan ja opiskelen. Ja näin tehdään silloinkin, kun olisi jonkunlaisia mahdollisuuksia tehdä toisinkin. Entä sitte —? Kun "kiiretyöaika" on lopussa tai muu toivottu päämaali on saavutettu, niin huomataan, että pitkiä työpäiviä tehdessä on siinä määrin tylsistytty, ettei voikkaan ueskella, tai on muutoin ruumiillisesti jouduttu siihen kuntoon, että täytyy ruveta hoitamaan terveyttään; ehkäpä jotkut vielä haluavat nauttia elämästä — pukkimalla "puulaa", menemällä maalle y. m. keinoilla. — Mutta siihenpä se joutenoloaika ja mahdollisesti säästyneet varat hupenevatkin. Ja taas alkaa uusi kiire aika. — Nämä työläiset ovat kuin se entinen harakka, joka tervatulla sillalla, kun sai pyrstön irti tervasta, oli jo nokka kiinni ja kun sai nokan irti oli pyrstö tervassa —. Niin sitä jatkuu vuodesta vuoteen. Suurin osa heistä ei halua, eikä kunnollises-

ti voikkaan kehittää itseään ja ottaa osaa tosissaan puoluetoimintaan.

Onhan niitä sellaisiakin työläisiä, joilla olisi varoja ja aikaa kohtuulliselta työn teolta, itsensä valistamiseen, eivätkä kuitenkaan sitä tee. Syynä silloin on tavallisesti rikastumisen henki. Tä hän asemaan joutuvat sellaiset työläiset, joilla on tilaisuus ansaita parempia palkkoja ja olletikin jos palkkaansa voi lisätä kappale tai "ylityöllä." Silloin he tekevät työtä kuin juhdat, usein aivan omasta alotteestaan. He olettavat, että kuin he tekevät työtä niin ja niin paljon ja ansaitsevat säästöön sen ja sen verran, niin sitten he pääsevät pois koko raadannasta. He suunnittelevat — ja ottavat osakiin — yhtä ja toista "bisnes" yritystä, joko talojen, keksintöjen tai edullisten osakekauppojen muodossa — tästä joukosta m. m. suomalaiset osakekeinottelijat ovat parhaat lypsylehmänsä saaneet —. Rikastumisen toivon kiihdyttämisenä he tekevät työtä niin paljon, että heillä ei liikene aikaa, ei voimia, eikä varojakaan itsensä valistamiseen. Sillä jos uraisi varojaan ja voimiaan itsensä kehittämiseen, niin silloin jäisivät "kui vinsuin" osakekeinottelijat ja kuinka silloin kävisi rikastumisen kanssa? Sitäpäitsee, mitäpä virkaa niillä tiedoilla on — ainakaan ennen rikastumista? Kun heillä ei ole tietoja ja eivät ole sitten pysyneet kehityksen mukana, niin kohtelevat he toisten tietoja suurella epäluulolla, jopa halveksumisellakin. Mitään uutta heidän mielestään ei saa esittää. Asioiden täytyy olla ennallaan ainakin niin kauan kun he ehtivät vielä hiukan rikastumaan. Tällai-

sen kannan omaksijat, jos he sitte ottavat osaa puolueloimintaan, ovat siinä kaikkien typerimpiä ja tavallisesti heistä muodostuu puolueloimintamme varsinainen "jarrujoukko."

Syitä "suuntataisteluiden" synty- miseen eri työläisryhmien keskuudessa

Mutta ei jäsenien vähäinen tietomäärä yksinään haittaa järjestöme toimintaa, on siinä vielä muitakin haittoja. Sellaisena on m. m. jäseniemme pikkuporvarilliset käsitykset, jotka useimmissa tapauksissa johtuvat rikastumishommista. Jo alkupuolella tätä kirjoitusta osotin kuinka useimmat suomalaiset ovat tähän maahan siirtyneet rikastumistoiveiden kannustamina. On syytä lähemmin tarkastaa kuinka nämä "toiveet" ovat toteutuneet ja mitkä seuraukset ovat olleet tästä "toteutumisesta."

Kaivanto- ja metsätyöläiset

Kaivanto- ja metsätyö-alueilla työskentelevät työläiset — pääasiassa maalaisväestöä, niinkuin jo edellä on selostettu — ovat kotimaassa saaneet osakseen kovimman kohtalon sivistyksellisessä suhteessa. Usean oppijakso alkaa ja loppuu kiertokouluun. Eivät he ole olleet tilaisuudessa siellä tutustumaan nykyaikaiseen teollisuus- ja liike-elämään. Verraten harvat heistä ovat myös olleet puolueloiminnassa mukana "vanhassa maassa," lukuunottamatta nyt aivan viimeisiä vuosia. Kun sitten he ovat joutuneet tähän maahan tulevilla rikastumistoiveilla varustettuna edellämaintuille työaloille, joilla ennen on ollut verraten hyvät palkat ja koko suuret säästämismahdollisuu-

det, niin ovat he pitäneet tällaisia oloja "taivaallisina". Niinkauan kun nämä "taivaalliset" olot ovat olleet vallitsemassa, ovat työläiset vastustaneet järjestäytymispuuhia, sillä mitäpä he niillä touhuilla tekevät "vanhaan maahan menevät" tai "jänkkistäilliin" elävät ihmiset. Mutta sittemmin, kun teknillinen kehitys näilläkin tuotantoaloilla on saattanut mullistuksen aikaan, ja sen jäkeen palkat ja niiden mukana säästämismahdollisuudet ovat tuntuvasti alentuneet, niin alkavat hekin järjestäytyä. Näistä työläisistä tulee sitte sitä "pohjajoukkoa" jonka olemassa oloon ja oikeaan valla nkumouksellisuuteen aina määrättyissä tapauksissa vedotaan. He ovat puheissaan "jyrkkiä," hylkien entisiä työväenluokan menettelytapoja ja aina vaatien uusia. Työväen luokkataistelu, joka ilmenee järjestettyinä lakkotaisteluina, agitatio- ja parlamenttityönä ja osuustoiminnallisena liikkeenä on liian "hidasta," jotakin nopeampaa ja tarkoitustaan vastaavampaa täytyy keksiä. Jos tällöin esiintyy joitakin "maailman parantajia" repäisevillä ohjelmilla varustettuina, niin nämä "pohjajoukot" seuraavat heitä, useinkin tutkimatta "meininkejä" sen tarkemmin.

Tämä on niin luonnollista. Mitäpä muuta voikaan odottaa ihmisiltä, joita hallitsee pikkuporvarilliset elämäkatsomukset. On näet huomattava, että samalla hetkellä kun taloudelliset olot muuttuvat, eivät voi muuttua niissä oloissa elävien työläisten käsitykset. Vielä pitkän ajan, olojen muuttumisen jälkeen, koettavat he "pärjätä" vanhoilla — koetelluilla ja ennen päteviksi havaituilla — käsityksillä. Ennen kuin niistä

luottoa niihin "oppeihin", niin silloin hypätään tavallisesti toiseen vastakkaiseen — myös pikku-porvarilliseen — laitaan. Ryhdytään hankkimaan parannuksia — niinkuin Michiganissa ovat kaivantotyöläiset tehneet — "hyvien" porvarienvälityksellä.*) Pidetään joukkokokouksia, joissa kerätään allekirjoituksia anomuksiin, joilla anotaan, joko lailla säädettyä 8 tuntista työpäivää tai jotakin muuta hyvää. Ja uskotaan, vieläpä meikäläiset toimihenkilöt ovat olleet uskottelijoina, että porvarillinen senaattori saatuaan tällaisen anomuksen ryhtyy toisissaan ajamaan valtion lainlaatijakunnassa näitä asioita. Ja sitten odotetaan "paistettujen kyyhkysten suuhun lentämistä." — Mutta kun näistä revisionistisista hommista ei tule toivottuja tuloksia, niin silloin taas julistetaan mahtipontisesti: kyllä se parlamenttarismi on sitenkin vaan kieräilyä, me tunnemme sen nyt omasta kokemuksesta, hiiteen moinen roska! Eikä tällöin oteta kuuleviin korviinkaan selityksiä, että sellainen on vaan por-

varillista parlamenttarismia, jotavastoin meikäläisen työväenluokan omilla voimilla suoritettu parlamenttityö tuottaa aivan toisenlaisia tuloksia. Tämänluontoiset kehitykset ovat heidän mielestä vaan joutavaa "himp-hamppua," jota ei maksa vaivaa kuunnella. Ja niin sitä taas uudelleen käännetään kuulemaan "rysäys-oppien" vilvoittavaa "lakia ja evangelumia." Näin hypätään laidasta toiseen siksi kunnes tullaan tuntemaan työväenluokan todellinen luokka-asema ja opitaan ymmärtämään siihen nojautuva omilla voimilla suoritettava luokkataistelu.

Käsityöläiset

Toinen ryhmä suomalaisista, käsityöläiset, poikkeavat edellisistä monessa suhteessa. Heillä täytyy olla jonkunlaisia alkeistietoja jo "oppiin" mennessään tai sitte opissa-oloaikana hankkia niitä. Useat heistä saavat siten kansainyynnä ammattikoulun tietomäärän. Ammattialallaan he joutuvat tekemään työnsä järjestelmällisesti, joka painaa leimansa työn teki-jään. Niinikään käsityöläisiä tarvitaan etupäässä kaupungeissa, joissa he joutuvat näkemään ja ottamaan osaa aikansa sivistyspyrinnöihin. Kun he ovat olleet ammattitaitoisuutensa vuoksi paremmin palkattuja, niin on heille — myöskin jo vanhoilta ammattikunta-ajoilta periytyneenä — muodostunut jonkinlainen "paremmuus käsite" — ammattikunta henki — toisten työläisten rinnalla. Mitä he sanovat ja tekevät t ä y t y y olla oikeata jo sentähden, kun he ovat käsityöläisiä. Kun he siten tässä maassa joutuvat työskentelemään varsinaisissa käsitöissä, tai teollisuudessa vielä tarvittavina käsityöläisinä, tai teknilli-

*) Osoitteeksi, että tätä eivät yksinomaan tee kaivantotyöläiset, johdetaan muistiin "kumouksellisten" tunnetun johtajan prof. Böhnin — jota Työv. Opis. opettajatkin pitänevät auktoriteettinaan — sepustuksen, jossa hän esittää niitä keinoja, joilla työväestö saavuttaa 8-tuntisen työpäivän. Sepustuksessa esitetään: että työläiset sitoutuisivat kahdeksassa tunnissa tekemään kymmenen tunnin työn; että työläiset menisivät kirkkoihin ja vaatisivat papin puhumaan 8-tuntisen työpäivän puolesta; ja että työläiset menisivät eri porvaripuolueiden vaalikokouksiin esittämään, että porvaripolitiikolijat ryhtyisivät ajamaan 8-tuntisen työpäivän asiaa. Ehdotus loppuu sillä mahtipontisella lisäyksellä: että jolleivät nämä kumpikaan ryhmä ota kuullakseen työläisten pyyntöjä niin sitten on pantava "jyry pystyyn", s. t. s. on mellastettava siten, että niin kirkossa kuin vaalikokouksessakin toimitus keskeytyy.

sinä työläisinä, tai vaikkapa vaan palvelijattarena y. m. s., verrattain hyvin palkattuina ja vieläpä säännöllisessä työssä ollen jonkunlaisia säästämismahdollisuuksiakin omaten, niin saavat heidän "rikastumistoiveensa" vaan yllykettä. Heistä voi tulla rikkaita, ellei satu — köyhtymään.

Tällaisten haaveitten mukana seuraa itsestään pikkuporvarillinen elämän katsomus. He ovat "oman onnensa seppiä", joiden ei tarvitse luottaa muihin, ehkä sentään — jumalaan. Sentähden heistä monet ylenkatsovat sosialistista liikettä.

Mutta olojen kehitys muuttaa käsityöoljakin. Työnsaanti huononee ja palkat pienenevät. Rikastumistoiveet täytyy lykätä yhä tuonemmaksi. Silloin etsitään turvaa sosialismista, mutta vaan sikäli, mikäli se näyttää pystyvän tuottamaan tuloksia. Niitä toivotaan saataavan parhaiden "pikkuparannuksien" kautta. Siksi pä käsitetäänkin sosialismi jonkinlaisina "pikkumurusina," toisin sanoen "revisionistisesti." Kun hitaasti valventuva työväenluokka ei voi kädenkäänteessä saavuttaa parannuksia, voimattomuutensa tähden, ollaan taipuvaisia etsimään apua muualta. Jos olisi puolueemme taholta mahdollista ajaa selvää revisionistista politiikkaa, niin he olisivat valmiita siihen, mutta tšekäläiset taloudelliset ja valtiolliset olot sen ehkäsevät. Kun täten se tie tukkeutuu "pikkuparannuksien" hankkimisessa, niin suuntaavat he huomionsa järjestömme sisäiseen toimintaan, ja siellä on tilaisuus "toteuttaa sosialismia" asteittain; perustamalla jos jonkinlaisia "seuroja" ja "renkaita". Tämä tosin ei vaikuta puolueemme ulkopolitiikkaan, ainakaan pelättävän vaarallisesti,

mutta kyllä järjestömme sisäpolitiikassa se tuottaa tuntuva haittaa, sotkemalla luokkatietoisuuden ja sen opiskelun tärkeyden, alituisella näyttelemisellä, voimistelemisellä y. m. s.

Olojen kiristyessä siinä määrin, että esim. ammatti tulee tarpeettomaksi, voivat käsityöläisetkin "hurjistua" ja tulla "jyrkiksi" luokkataistelijoiksi, omaten samat "harhakäsitykset," ennen omaamisensa lisäksi, joista jo edellä on selvää tehty. Siinä "mylläkässä" viisastuvat he, yksi toisensa jälkeen — monet ovat jo viisastuneet — ja ryhtyvät tutkimaan nykyistä järjestelmää ja sen synnyttämiä ilmiöitä. Kuta perusteellisemmin he tämän tutkimuksen suorittavat sitä nopeammin heiltä hullutellut häviävät. Käsityöläisillä ovat suuremmat edellytykset "harhakäsityksistä" pääsemiseen kuin raskaamman työn tekijöillä. Toivotavasti he lähimmässä tulevaisuudessa niistä pääsevätkin.

Tehdastyöläiset

Edellä olen esittänyt jo kaksi ryhmää Amerikan suomalaisista. Kolmannen muodostavat tehdastyöläiset. Niinkuin jo edellä olen maininnut joutuvat he täälläkin etupäässä kaupunkiin tehdastöihin. Heillä jo vanhoina kaupunkilaisina on tietoja, ei tosin suuria ja monipuolisia, mutta kuitenkin jonkunlaisia arvoltaan, he tietävät sentään yhtä ja toista enemmän, kuin esim. maalta tulevat. Moni heistä on jo kuulunut, ainakin seurannut, puolue toimintaa Suomessa. Teollisuustyöläisenä olo on heille jo entuudestaan tuttua. Jos heilläkin on tänne tullessaan rikastumisen toiveita, niin eivät ne "istu" heissä niin svvässä kuin niillä, jotka tulevat pikkuumistuksen piiristä, niinkuin esim. maa-

laisilla. Siksipä nämä työläiset, jouduttuaan täällä tehdastyöhön tulevat nopeammin käsittämään työväenluokan todellisen taloudellisen aseman ja sen "oikeat" taitelutavat — poikkeuksia on tietenkin heissä, niinkuin yleensä toissakin ryhmissä —. He joutuvat myös lähemmin kosketuksiin amerikkalaisten kanssa työpaikoillaan y. m. kun he eivät ole ennemmistönä, eikä edes suurena osanakaan tehtaissa, niinkuin on asianlaita monilla kaivantoseuduilla. Tehdastyö myös vaatii nopeampaa englanninkielen oppimista; samaten on muunkin oppimisen laita. Suurkaupunkien elämä niin ikään on omiaan avaamaan silmiä paremmin kuin pienet kaivos- y. m. "kämpiköt". Näistä, ehkä vielä monista muista syistä, vapautuvat he nopeammin "harhakäsitksistä" ja astuvat järjestömme valistuneimman osan eturintamaan; heihin sitten yhtyy valistunut osa edellisistä ryhmistä. Siinä osassa järjestömme, missä tällaista joukkoa on enemmän, sielä eivät enemmän syndikalistiset "rysäys-omit" kuin revisionistiset "hyviin miehiin turvautumiset" saa jalansijaa. — Siitä selvänä esim. voi mainita m. m. Itäpiirin verrattuna esim. Keskipiiriin. Samalla aikaa kun keskipiirissä on tunnettuja "tuulenpieksäjäisiä" pidetty ja sikäläinen äänenkannattaja oli ylimpänä "tahtimestarina," asettuivat itäpiirissä jäsenet selvälle kannalle äänenkannattajansa kanssa ja sittemmin järjestömme edustajakokouksessa, Työväenopistolla, pakottivat "keskipiiriläiset" äänitorvineen, ynnä muutamat "länteläiset" asettumaan siitä "lampaan raivosta." Tällä en suinkaan mene "patenteeraamaan" itäläisten kaikkea toimintaa. Siinä on niitä vikoja, joista olen edellä

selkoa tehnyt, varsin vahvassa määrässä. Tarkoiton vaan että tässä kysymyksessä olevassa kohdassa ansaitsevat "itäläiset" tunnustuksen jo edellä perustelluista syistä. — Tehdastyöläisissä on suurempi osa taipuvaisia lueskelemaan ja muutoin opiskelemaan, kuin muissa työläisryhmissä, joutuin tämä niistä oloista missä he elävät. Tästä syystä he valistuvat verraten nopeasti ja pystyvät jo suorittamaan huomattaviakin tehtäviä puoluetoiminnassamme.

"Suuntariidat" opastavat meitä oikealle tielle

Täkäläisissä oloissa luulisi suomalaisilta työläisiltä verraten nopeasti häviävän, niin yhden kuin toisenkinlaisten "harhakuvien". Mutta sitä ei järjestömme toiminta, ikävä kyllä, toivottavassa määrässä osota. Tähän lienee yhtenä syynä vaikuttamassa sekin, kun suomalaiset, maan kielen taitamattomina, eivät kykene suoranaisesti ottamaan osaa takäläiseen yleiseen puoluetoimintaan. Luokkataistelu kobdistuu meihin enemmän välillisesti, "toiskielisten" kautta. Tällöin emme tunne kaikki kapitalistiluokan antamia iskuja, niin selvästi kuin muutoin ne tuntisimme. Tämän tähden toimintamme muodostuu enemmän "odottavaksi" toiminnaksi, jolloin ka "aikaa tappaakseen" joudutaan kaikenlaisiin sivutouhuihin.

Mutta sitä mukaa kuin itäläiset olot jatkuvasti vaikuttavat suomalaisen työväestöön ja niiden vaikutuksia, todellisuutta silmällä pitäen tutkitaan, tulevat ennen pitkää yhäti laajemmat joukot todellisiksi luokkataistelijoiiksi. Silloin tulee järjestömme toiminta tarkoitustaan vastaavaksi ja hatarat oloihin soveltumattomat mielikuvat häviävät. tätä kehitystä

auttavaa kiihotus- ja valistustyötä voidaan tehdä vaan tutkimalla ja esille penkomalla niitä syitä, joista epäkohdat järjestöme nykyisessä toiminnassa johtuvat. Viime aikoina suoritettut suunta-

ja periaate väittelyt ovat tuottaneet tässä suhteessa arvaamattoman hyödyllisiä tuloksia.

Fitchburgissa, Mass. Lokakuul-la 1912.

Wilho Boman.

Pirstottua elämää

Kirj. Richard Pesola

(Jatk. edel. n:roon)

Kului viikkoja ja kuukausia, mutta yhä makasi James sairaalassa. Katekin alkoi jo tottua kohtaloon, vaikka harva oli sittekin se päivä, ettei hän vuodattanut kyyneliä katkeria sydänsurujaan lieventääkseen. Niin usein kuin suinkin oli mahdollista, kävi hän James'ia sairaalassa tapaamassa. Ei siellä mielensä kyllä keventynyt — päivävastoin, Jamesin näkeminen saattoi hänet aina suunniltaan pois, mutta siitä huolimatta tahtoi hän häntä nähdä niin usein kuin siihen oli tilaisuutta. Hän toivoi läsnäolonsa sairaaseen vaikuttavan virkistävästi. Ja siinä ei hän pettynytkaan, sillä jokainen Katen käynti sairaalassa sai hänet hymyileväle tuulelle. Tieto siitä, että onnetomanakin häntä rakastetaan, vaikutti sairaaseen virkistävästi, niin toivoton kuin hän tilansa suhteen muuten olikin.

Katen oli täytynyt taasen ruveta ahkerasti pyykkiä pesemään, sillä pian kului loppuun se pieni säästörahasto, joka James'in ansiosta oli kokoon saatu. James sai kyllä ammattiunioltaan avustusta, vaati se hupeni sairaala- ja lääkärikuluihin niin ettei siitä paljonkaan perheen ylläpitämiseksi riittänyt. Mutta Kate oli tottunut pyykkiä pesemään ja siten työllään ansaitsemaan, joten perhe ei sentään auttamattomaan hätään joutunut.

Näin kului aika hiljalleen eteenpäin. James oli jo siihen määrään toipunut, että hän toivoi piakkoin pääsevänsä sairaalasta pois. Kate odotti sitä myös hartaasti. Hän kyllä koettaisi hoitaa Jamesia parhaansa mukaan. Ehkäpä kotona kuluisi kummankin aika mukavamin.

Näihin aikoihin se oli, kun postinkantaja eräänä päivänä toi seuraava-sisältöisen kirjeen:

“Seattle, Wash., Marrask. — p.,

“Seattle, Wash.,

Marrask. — p. 19—.

“Rakas vaimoni! —

“Hämmästyit kaiketi pahanpäiväisesti saadessasi minulta kirjeen — onhan jo kulunut yli neljä vuotta siitä, kun luotasi lähdin, enkä ole riviäkään ennemmin sinulle kirjottanut. Ottaisi pitkän aikaa kirjeellisesti selittää sinulle syitä tähän menettelyyni, jotenka sen jätän nyt tekemättä. Kuitenkin tahdon sinulle ilmottaa, että suurimman osan siitä ajasta, jonka olen luotasi pois ollut, olen kuluttanut erillään muun maailman elämästä, synkässä Alaskan vuoristossa. Sieltä ei ole minulla monasti ollut tilaisuuttakaan kirjottaa ja — myönnän sen — eikä ole ollut erikoista haluakaan. Lähtiessäni maailmalle, ajattelin elämäni ijäksi kätkeytyä niin, ettet sinä eivätkä lapseni — jos he elävät — tule mi-